



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis  
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad  
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In  
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

**Penzinger, Sebastian Heinrich**

**Solisbaci, 1698**

In Festo S. Joannis Baptistæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO S. JOANNIS  
BAPTISTÆ.

CONCIO PRIMA.

*Textus.* Vocabant eum nomine Patris sui Zachariam, & respondens Mater ejus dixit: nequaquam, sed nunc natus est filius meus, & nomen eius dicitur Joannes. *Lucæ 1.*

*Thema.* Tenera ætas, ac juvenus, optimè instituta est, hæc enim facile curatur, difficilior ætas adulta.

*Exordium.* Viator in via conspicit teneram arbuttam, cujus in cortici insculptâ legerat verba S. Thomæ, *ad Hebræos* 2. *Divino plena, Joan. 20. Dominus meus, & Deus meus.* Quibus litteratus Viator symboli loco subijcit: *Crescent, dum crescit.* Crescent inquam hæ litteræ, dum crescit arbor, inveterascent unâ cum arbore annosâ. Indicare voluit, cum tenera juvenute, eidem insculptos, ac insitos viros, & doctes crescere, augmentari, perennare: uti Laërtius *caus. 10. 1.*

*gigni pariter cum corpore, & una  
Crescere sentimus, pariterque senescere mentem.*

Teste Poëta altero:

*Quo semel est imbuta recens, servabit odorem  
Testa diu.*

Hoc indicavit Sapientissimus *Prov. cap. 22. Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab eâ.*

*Patres.* super elegantissimè Patres, ac præcipui Scriptores: *Ut aqua in  
S. Hieronym. areola sequitur digitum præcedentem, ita ætas mollis & tenera  
mutat*

in utramque partem flexibilis est, & quocumq; traxeris, trahitur, scribit S. Hieronymus ep. ad Gaudentiū. Audiatur Seneca epist. 116. Nulli non initium est verecundum, & exorabile, sed ob hoc latius funditur, non obtinebis ut desinat, si incipere permiseris: imbecillis est primò omnis affectus, deinde ipse se concitat, & vires, dum procedit, parat; excluditur facilius, quàm expellitur. Dissertè Philo Hebræus lib. de Decalogo: More serpiginosè ulceris, quod in sectionibus, cauteriisq; reprimatur, totum circumquaque corpus occupat, nec ullam partem intactam præterit, ad eundem modum, nisi ratio philosophica, seu bonus medicus cohibeat se diffundentem concupiscentiam, totam vitam perturbabit necessariò, cuncta enim sine exceptione subjiciuntur huic vitæ; sed nunquam magis insanit, quàm dum nacta est licentiam. Discant ergo statim pueri manus à furivis lucris abstinere, minimis etiam: quia diuturna consuetudo, potentior quàm natura fit, & ni malum nascens inhibeas, crescit in immensam magnitudinem. Optimè Cassiod. 5. Vari. 38. Quæ nunc virgulta sunt; erunt, si negligentur, & robora, ista enim, quæ modò facili avulsione diruuntur, postea vix securibus icta succumbunt, atq; idè sociata debet properatione contendere, ut præsentis diligentia, futuri laboris evadatis incommoda. Dei gratiâ delupei Conceptus dabo.

## CONCEPTUS I.

Strenuus Dux Gedeon, dum cum Amorrhæis conflictum intraret, Deo dante triumphus ex parte Israëlitis stare incipit, hic ut amplior, ac diuturnior sit, cum jam Sol ad occasum tenderet, Numini supplicat: *Sol contra Gabaon ne movearis, & Luna contra Vallem Ajalon.* Josue cap. 10. Et ecce miraculum! *Steteruntque Sol & Luna, donec ulcisceretur se gens de inimicis suis.* Et rursum ait Scriptura: *Stetit itaque Sol in media cæli, & non festinavit occumbere spacio unius diei &c. non fuit ante & post*

(E) 3

iam

*tam longa dies.* Magnum hic latet mysterium, quod stetit Solem ad preces Josue Scriptura enarret; Lunam verò stetit semel tantum, & absque encomio insinuet, cum tamen ad utrumque luminare supplices à Josue lata sint, utrumque luminare petias Josue præstiterint; quid mysterii latet, quòd Scriptura tam accuratè, Solem ad preces Josue, stetit, bis, & iteratò, petitis vicibus, narret? Lunam verò stetit, obiter tantum insinuet? capite mysterium: Dum Josue Deo supplicat, ut sistant cursum suum; tunc Sol ad occasum tendebat, adultus & senex, resplendebat; Luna verò tunc nova, vel in primo quadrante, exiguis cornibus apparere, incipiebat: ita Lyrans de luminaribus: *Erant in tali dispositione, quod uterque appareret super terram.* Incipientem, novam Lunam, stetit; semel tantum facer textus refert, quasi minus operosum; ast adultum, declinantem Solem, stetit, bis, & iteratò repetit, ut rem operosissimam; Luna incipiens, ac nova figura sit teneræ juventutis Sol inveteratus, adultæ ætatis; flectere, corrigere, ad nuntium habere, ad optimam frugem perducere teneram juventutem non adeò operosum est, cæcæ hæc similis est, levi modo formam bonam suscipit; virgulæ est similis, in rectitudinem facile flectitur & erigitur. Ast adultum jam, ab usitato cursu detinere, flectere, miraculum est; factum, bino eloquio deprædicandum.

## CONCEPTUS II.

Narrat Salomon Prov. cap. 9. *Sapientia immolavit victimas suas*: Tertullianus adversus Gnosticos cap. 7. legit: *Sapientia jugularit filios suos.* Libeat nunc legere cap. 22. Genes. Hic pater Abraham vadit immolare, jugulare filium suum Isaac in victimam: *Extenditque manum, & arripuit gladium, ut immolaret filium suum.* Sapientia non legitur victimis suis violentè manus injecisse; ligasse, aut vinculasse, sine vinculis, liberrimè victimas suas ad aras deduxit, econtra Abraham victimam suam ligasse, vinculasse, coercuisse, describitur. *Cùm alligasset Isaac filium suum, posuit eum super struem lignorum.* Quid arcani latet quòd Sapientia victimas suas ligare, vinculare, necesse non habuerit.

buerit, Abraham verò victimam suam, filium Isaac, vinculare, pedes, manusque ejus ligare, stringere, compulsus sit? arcanum latens est: Victimam Sapientiæ, tenera erat prolium, filiorum, filiarumque ætas, ac infantia; ita textus: *Immolavit victimas suas, misit ancillas suas, ut vocarent ad arcem, & ad mania civitatis, si quis est parvulus.* Infantiam, teneram ætatem, non ligavit Sapiencia, ad indicandum; hanc facile deduci ad cultum divinum, ad optima quæque; hanc levi negotio flecti posse, ne recalcitret. Ast victima Abrahamæ, non fuit filius infans, aut puer parvulus, Isaac jam maturus, oneri ferendo fortis, adultus erat, patet ex textu: *Tulit quoque ligna holocausti, & imposuit super Isaac filium suum;* maturo, adulto, opus habuit Abraham ligare manus, vinculare pedes, causam addit Zeno Serm. 1. de Abraham: *Ne in exitu mortis, victima calcitraret, hoc est; ne adulto jam, jugum abjiceret; fieri victima recusaret, DEI servitium, & obsequium protervus fugeret, & contemneret.* Tam difficile est, bonitatem, pietatem, zelum, ac virtutem, in adulto jam querere, aut sperare, quas puer, aut infans non asuevit, imbibit.

### CONCEPTUS III.

Scribit Ezechiel cap. 17. *Aquila grandis magnarum alarum longo membrorum ductu, plena plumis, & varietates venit ad Libanum, & tulit medullam cedri, summitatem frondium avulsit.* Certè, summitatem frondis alicujus avellere, decerpere, grandi Aquila opus non erat, cum legamus imbellem columbulam, Genes. cap. 8. frondem olivæ, debili suo rostriolo, avulsisse, ac in Arcam transportasse. *Illa venit ad eum, ad vesperam portans ramum olivæ virentibus foliis in ore suo.* Quomodo frondem olivæ, debilis columba tam facile potuit avellere, ex opposito verò, ad Cedri frondes avellendas, grandis corpore, fortissima viribus, acutissima rostro, & unguibus Aquila, adhiberi debuit? Advertere libeat; ramum olivæ, quem decerpit columba, fuisse tenellum, recentem, germen solum aliquot dierum, post diminutas aquas diluvii protrusum, ita hunc olivæ ramum nominat S. Cajetanus in Genes. *Ad accipiendum hunc ramusculum*  
venit

*tenellum.* Ast ramus Cedri, ut ipsa Cedrus, annosus, perverus erat. Ad tenellum, recentem olivæ ramusculum flectendum, percipiendum, transportandum, molle columbæ rostrum sufficiens ad annosam verò Cedri frondem flectendam, avellendam, transportandam, fortis exigebatur virium Aquila, rostrum, & unguis acutissima, quasi arma, & instrumenta validissima, requirebantur. Non erravero, si tenellum olivæ ramum, recenti juventuti, contra annosæ Cedri frondes, adultæ jam ætati comparavero; recentem, & teneram juventutem, ad optimos mores flectere, dirigere in sanctitatis optimorum morum formas deducere, columbina efficit ingenium, simplex, ac suavis magistri modus: ast annosæ libertatis egredientem, jam majorem, & nondum edomitam, nondum bonis moribus instructum, nondum pium, castum, sobrium, à ludicris voluptatibus, Epicuri schola; Veneris spurcitiis, velere, in meliorem vivendi, agendi modum, vel formam deducere, non paterna vis, & correctio sufficit amplius, Aquilæ: tunc dis vires, unguis, ac rostrum; dicere volo: justitiæ sæcularis, acerbissimæ vires, tormentorum, ac suppliciorum acerbitas, gravissima immanitas, vix tales corrigere, & ad meliora reducere valeant, nisi ipsi ergo incunabulis vitia sunt interstringenda, alioquin frangentur, correctionem respuunt, nec medicinam jam accipiunt. Optimè Cassiodorus 5. Var. 15. *Difficultatem nobis querela movemus, dum in ipsis cunabulis, scelera commissa, respuuntur.*

#### CONCEPTUS IV.

Philistæi vineas suas devastatas indoluerunt: *Vineas quoque & oliveta flamma combusit.* Judic. 15. Econtra Sponsus gaudet de vinea suâ conservatione, ac ubertate: *Vinea nostra floruit.* Cantic. 2. Quomodo factum est, quòd Sponsi vinea manserit virens, & fructificans; vinea verò Philistinorum exaruerit, & tota sterilis facta sit? diversus hic effectus venit, quòd Sponsus vineam in primordio curaverit, à principio obstacula vineæ curaverit, abegerit; Philistæi verò recentem vineam non curarunt, obstacula, nocumenta vinearum, segniter adolescere, inveterascere, indulserunt;

runt; & quæ illa vinearum noxia? vulpes erant; dolosum hoc animal vineis insidiatur, botros maturissimos devorat, palmites recentes detulit, sicque vineam depascit, devastat. Vulpes nunc parvulas, juvenes, Sponsus capere, abigere instituit, *capite nobis vulpes parvulas*; sic parvulas vulpes capiendo, abigendo, vineam suam conservavit illæsam; uberem, fructiferam retinuit. Econtra Vulpes vinearum destructrices, grandescere, adolescere, magnas, adultas fieri, Philistæi indulserunt, quibus emptis Samson ad caudas earum igne alligato in vineas immisit, quæ *perrexerunt in segetes Philistinorum, quibus succensis, & comportata jam fruges, & adhuc stantes in stipula concremata sunt, in tantum, ut vineas quoque, & oliveta flamma consumeret.* Judicium 15. Animæ fideles quid aliud sunt, quam Vineæ Domini DEI Sabbaoth. *Ego plantavi te vineam.* Jeremiæ 2. Vulpes hanc DEI vineam depascentes, devastantes, sunt mali mores, ac peccandi licentia, si nunc quibus interest, ut parentibus, magistris, curæ est, ut hæc vulpes dum parvulæ sunt, morum inquam dissolutio, peccandi licentia; in concreditis pignoribus adhuc pueris, & infantibus, corrigatur, abrogerur, manebit vinea hæc, anima fidelis, illæsa, ad maturitatem virtutum, ac fructuum honoris, & gloriæ, perveniet. Si verò vulpes, iniquitas in filiis, adolescere indulgetur, illicita iis usque in virilem ætatem admittuntur; talis vinea, anima inquam, à flamma iniquitatis assuetæ succendetur, cremabitur, devastabitur, desolabitur. Audiamus magnum Rupertum lib. 2. in Cantic. *Vulpes parvulas quæ demoliuntur vineas capite nobis, inquit, id est, recidantur cito, moriantur, & dispereant; observetur, & tam diu vinea nostra defendatur à vulpibus, à peccatis inquam, donec flos ejus fiat botrus prematurus ex suo sapore cognoscendus, & terra viventium experimentum modo prabiturus.*

## CONCEPTUS V.

Habitatores Jericho veniunt ad Elifæum Prophetam furcantes: aquas in regione eorum pessimas, curare, & meliorem dignaretur: *Ecce habitatio civitatis hujus optima est & aqua pessima sunt.* 4. Regum c. 2. Placatur facile vir sanctus aquas curare, ac meliorare incumbit: *Egressus ad fontem aquarum, misit in illum sal, & ait: Hæc dicit Dominus, sanas aquas has, & non erit eis ultra mors, neque sterilitas.* Notare libeat, aquas curaturus Propheta, non undas in primo cursu, minus finem, vel exitum aquarum, sed fontem, originem, sale respergit, ac emendat. Cur rectè fontem, & aquarum originem, ac principium salit? & cur non undas in primo cursu, vel finem, aut effluxum aquarum? quæro ego, quid sit fontis? nisi origo, initium, principium, & nativitas alicujus rei, vel fluvii; hominum, qui sicut aquæ dilabuntur, teneram ætatem, juventutem, ac innocentiam figurans: fluctus in mare decurrentes, vel planè in mare se præcipitantes, vitæ ætatem, ac senium vitæ indicant. Fontem; originem, & principium aquæ curat, ac corrigit Propheta, & ex fonte totam emendat fluvium, omnes fluctus, & medium, ac finem aquarum sanat, indicans: ætas prima, tenera juvenus si sale condatur, benè informetur, instruatur, salva erit & adolecentia, & maturitas virilis, & decrepita senectus. Secus eveniet Athiopem lavabit, qui condire cogitat medium ætatis, adultus viri dies, vel senis ultimas horas. Est hic Conceptus mellis Doctoris S. Ambrosii Serm. 2. de Elifæo: *Dum fontem beuiderit undarum, fontem quendam indulsit animarum; Non curat*

sola tantum fluente benedixit Elifaus, quæ fontium jam gremio tenebatur; sed & illa, quæ humido terræ solo, adhuc indiscreta paulatim erant imposterum defluxura. Unde ait Scriptura, ad exitus aquarum benedixisse Elifaum, ut stillantem aquam prius sanctificatio susciperet, quàm sinus fontis includeret.

Hortor ergo omnes Parentes, Magistros &c. verbis Mendozæ in 1. Regum cap. 1. Annot. 32. Sect. 1. *Parentes aculeatis præceptionibus, debent filios erudire, ne à vitis obruantur. Hæc enim præcepta, spineta quidem sunt, quibus inclusi flores non lacerantur, sed muniantur. Concludo cum S. Ambrosio Serm. 22. in Psalm. 118. Ista stimulantia compungunt, (de acri juventutis correctione loquitur) non vulnerant. Amen.*



(F) 2

IN FESTO

IN FESTO S. JOANNIS  
BAPTISTÆ.

CONCIO SECUNDA.

*Textus.* Quis putas puer iste erit. *Lucæ cap. 1.*

*Thema.* Bonus Juvenis, optimus Vir.

*Egerdium.*



Este Plinio: Uniones, & margaritæ generatæ Sole ente, & in aurora, valdè excellunt in candore, magnitudine, rotunditate, ac pondere. Academia subscripsit Symbolum: *Omniscius qualitas, ab in S. Chrysostomus hoc Symbolum ad juventutem applicat: nempe Juventus, quæ manè, oriente Sole, & aurora, ad rationis, ad optimos mores, & virtutes applicatur, facile ad primam qualitatum, ac perfectionum pertinet; perfecta permanet, in qualitibus semper excelleat. Asserit hoc irrefragabile*

*Textus Sacra Scriptura.*

Dei Verbum: *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senescerit, non recedet ab eâ. Prov. cap. 22. & cap. 20. Ex istis patet intelligitur puer, si munda & recta sunt opera ejus, non est Viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua, sedem hereditarius, & tacebit, & levabit super se. Jerem. Thren. cap. 1. Ecce puer meus electus, quem elegi, intelliget, elevabitur, & preclarissimus erit valdè. Isaia cap. 5. Audiantur Patres: Aurea consistetur virtus, quæ ab infantia suscipitur, scribit Fernandez in cap. 35. Genes. secti. 8. Electus Dei in dies crescat in virtutibus, crescit autem, dum ab infantia incipit, docet Abbas Pannorum in cap. 7. Apocalypf. Sanctorum sibi vita non dissonat, sed qualis fuerit superioris ætatis, sit & sequentis. S. Ambrosius lib. 3 de Virg. Et iterum in Ps. 118. Qui à juventute jugum portaverit.*

35. Patres.

Fernandez.

Pannorum.

verit, & habentis maturi moderaminis teneriora volens, colla  
 subdiderit, sedebit singulariter remotus à strepitu interpellanti-<sup>Victore.</sup>  
 um permotioum, & quietus silebit, cui necesse jam non est, jur-  
 gari cum corpore, decertare cum variis cupiditatibus. Hugo à  
 S. Victore lib. de claustro animæ describit floridam juventutem:  
 In illa atate inquit crines flavescunt, caro nitescit eburnea, ocu-  
 lorum gemmis facies rosea decoratur, valetudo corporis vires sub-  
 ministrat, & atas juvenilis longioris vita spacium repromittit:  
 quando viget ratio, vigent etiam corporis sensus, visus acutior,  
 auditus promptior, incessus rectior, vultus jucundior; qui in hac  
 atate se domant, & Deo sociant, præmium Joannis Baptista ex-  
 spectant. Nempe Joannes in eodem, semper boni, virtuosi ad  
 mortem. Optimè concludit S. Augustinus in Ps. 18. Tantò magis S. Augustin.  
 efficitur quisque filius bonus, quantò largiùs datur ei à patre spi-  
 ritus bonus. Concludo cum Theodorico 5. Vari. cap. 15. Diffi-<sup>Theodoricus.</sup>  
 cultatem enim nobis querela submovemus, dum in ipsis cunabu-  
 lis scelera ressecamus. S. Spiritùs gratià invocata, desuper Con-  
 ceptus dabo.

## CONCEPTUS I.

Propheta Isaias Spiritu Sancto illuminatus, Christum Salva-<sup>Confirmatio.</sup>  
 torem nostrum, amarissima quæque patientem, Agnum vocat:  
 sicut Agnus coram tondente se obmutuit. cap. 53. Adultus tunc  
 jam erat JESUS, 33. ætatis numeravit annos, & tamen adhuc  
 Agnum, Christum Isaias vocat. Tenellum, recens, ac juvene-  
 dum hoc genus animalium est, agni dicuntur, dum adolefcunt,  
 non jam Agni, sed oves vocantur; qua de causa ergo Isaias, Chri-  
 stum jam adultum, Virum 33. annorum, adhuc agnum intitulat?  
 Sicut Agnus &c. Inspiciamus agni qualitates; Candidus est intus  
 & foris: innocentiam signat; Agnus ducem sequitur, obedientiam  
 notat; Agnus percussus non recalcitrat, læsus tacet, patientiam,  
 & mansuetudinem indicat; de puero JESU testatur Evangelista  
 innocentiam: Proficiebat atate, & sapientia, & gratia apud  
 Deum, & apud homines. Lucæ cap. 2. Item & obedientiam:

(F) 3 descen-

*Descendens cum eis in Nazareth, erat subditus eis.* Summa pariter patientiam, & mansuetudinem: *Reclinavit eum in praesepio, quia non erat eis locus in diversorio.* Capite eodem. Vir factus, qualis est JESUS? talis, qualis puer parvulus; innocentissimus: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Joan. 8. Obedientissimus: *Factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* Paulus ad Philipp. 2. Patientissimus: *Qui cum malediceretur, non maledicebat, cum pateretur, non comminabatur.* 1. Petri 2. Christum ergo jam adultum licet, & virum sanctorum, tamen Agnum Isaias vocat: ideo Agnum, ad indicandum Bonus Juvenis, bonus erit Vir; Agnus est Christus, juvenis & puer innocens, obediens, patiens; talis est & vir, innocentissimus, obedientissimus, patientissimus moritur, & expirat: audiamus Leonem Serm. 7. de Epiph. *Dispositos dies JESUS sub persecutione inchoavit, & sub persecutione finivit, nec puero tolerantia passionis, nec passuro defuit mansuetudo puerilis.* Non adagium, bonus puer, & juvenis, optimus erit vir, ac festum Testem post Christum produco S. Joannem Baptistam.

## CONCEPTUS II.

S. Joannes Baptista jam adultus factus; mittitur a Rege in carcerem, & in vincula conjicitur. *Joannes in carcerem.* Matth. 11. In carcere ligatus quid agit Joannes? fors speculatur, quomodo è vinculis se liberet? unde Patronos evadendi comparat? nihil simile: unice occupatur, quomodo satis decenter, & reverenter Christum honorare valeat; hinc quod ipse in periculo præstare nequit, per legatos exequitur, suos discipulos ablegat, honorent, venerentur Christum: *Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi, mittens duos ex discipulis suis.* Eodem: *Ullus in viro, & adulto, hic zelus divinus, ut postposita vita, & commoditate propria, unice Joannes cultum, & honorem Christi quærat, ac intendat? causa est: Joannes adhuc infans, in utero matris, Christum honorare, colere studuit; patet Luca cap. 1. Exultavit infans in utero meo: Joannis in utero matris sue Es* faberho

fabethæ, sentiens præsentiam Christi JESU, exultavit; *saltum edebat*; inquit S. Basilius Orat. 38. qualis hic saltus fuerit, explico: Aristoteles docet: infantem in utero matris hoc situ sedere; faciem intrò, & matrem versus; dorsum verò extra, & versus adstantes vertendo: dum ergò præsentiam JESU Joannes sensisset, exultavit, exiliit; vertit se in utero matris suæ, faciem versus JESUM, & Mariam vertendo, & inclinando, quasi reverentiam Messia faciens; adhuc in utero matris, infans, Christum Joannes coluit, & honoravit. Hanc pietatem, quam Joannes puerulus exercuit, devotionem, cultum, quem Christo Joannes adhuc infans detulit, jam vir, & adultus, iteratò repetit, studet, & incumbit Christum Messiam, Dominum, & Salvatorem, honorare ac colere: *Mittens duos*. Est hic Conceptus mellisui Ambrosii hom. 1. in Joannem: *Mirari non debemus, quòd ab Herode missus in carcerem Joannes, clausus Christum suis discipulis intimaret, cum etiam clausus in utero eundem Dominum gestibus prædicarit*. Hinc hoc documentum stabilio: bonus puer optimus erit Vir, ac Senecio. Hoc asserere voluit Anna, Mater Samuelis.

### CONCEPTUS III.

Annæ Angelus Domini, hoc felix, ac gaudiosum nuncium detulit: *Concipies, & paries filium, & erit Nazareus, ab infantia, & ex matris utero*. Judicum 13. Mulier læta accedit maritum suum, narrat divinam repromissionem, quia Angelo teste conceptura sit, & paritura filium, qui Nazareus Domini futurus sit. *Ex utero matris, sed usque in diem mortis suæ*. Si facer textus, & verba Angeli ad Annam dicta, inspiciantur, invenitur Angelum solùm dixisse: *Concipies, & paries filium, & erit Nazareus DEI ab infantia, & ex utero matris suæ*. Verba sequentia, *sed & in diem mortis suæ*, Angelus non dixit, sed mater adjecit. Quà nunc veritate, & intallibilitate, sancta mulier dictis Angeli hæc addere potuit: *Nazareus erit in diem mortis suæ*. Nazareum, id est, Sanctum DEI, Samuelem nasciturum fore,

fore, Angelus promittit, sed talem fore, & permanurum, dum adoleverit, Angelus non affirmat: Samuel etiam adultus liberum habebit voluntatem, & arbitrium, Nazareus, Dei servus, permanere usque in diem mortis si non libuerit, permanere coactus non est: quomodo ergo pia mater tam certo, infallibiliter & veraciter asserere potuit: *Nazareus erit ab infantia sua, & ex utero matris sue, sed & in diem mortis sue?* Notare licet quod S. Chrysostomus in lib. 1. Regum cap. 1. observat: Nemo matrem Samuelis his: *Sed & in diem mortis sue:* statim adhaesisse sequentia: *Et ego commodabo eum Domino, ut serviat Domino cunctis diebus vite sue.* Spondit mater se à puero Samuelem ad servitium divinum instructurum, & assuefacturum fore; ut opere adimplevit; vix enim progredi inceperat Samuel, jam mater sua eum Ephoth, veste Leviticâ, induit, infantem adhuc Samuelem, jam ad divinum obsequium, Heli Sacerdoti confidit, ac tradidit: sic à puero ad divinum obsequium instructum, edoctum Samuelem, non dubitat mater asserere, ut servus DEI, cultor divini Numinis, Nazareus *in diem mortis sue* permanebit. Non enim fallit; bonus Juvenis, bonus est Vir. Probo ulterius.

#### CONCEPTUS IV.

Salomon in magnificum templum quod construxerat, posuit leones, & leunculos, hâc diversitate; leones, sive adultos, fecit ex argento, leunculos, id est juvenes, ac parvulos leones, fecit ex auro: *Leunculos aureos pro qualitate mensura, pondus distribuit in leunculum, & leunculum, similiter & in leones a genteos diversum argenti pondus designavit.* 1. Paralipom. c. 22. Quid mysterii latet, quod leunculos parvulos, & juvenes fecerit ex auro? doctissimus Fernandez vult: per leunculos intelligi eternam juventutem, per leones verò, adultos jam viros, & maturam ætatem, & concludit: *Ille aurum offert, qui à puero Deo prestat obsequium,* in cap. 35. Genes. Sect. 8. Aurum noscitur nihil perdere de sua substantia, aurum senescat mille annos, ma-

net incorruptum, bonum, nobile, ac pretiosum. Leunculos ergò, teneram juventutem figurantes, fecit Salomon ex auro, indicans: aurea si juvenus fuerit, si proba, casta, timorata, innocens, talis aureus juvenis, in virum excrefcens, nihil perdet de sua virtute, aureus vir, aureus senex, probus, inquam, pius, castus, timoratus morietur. Sic concludit citatus Author: *Aurea censetur virtus, qua ab infantia suscipitur.* In opere veritatem conspiciamus in Tobia, & Eleazaro.

## CONCEPTUS V.

De Tobia inquit liber Tobia cap. 2. *Non est contristatus contra Deum, quod plaga cœcitat is e venerit ei, sed immobilis in DEI amore permansit, agens gratias omnibus diebus vite sue.* Quid virum adeò constantem in Dei amore, timoratum in mandatis DEI fecit? dicat causalem S. textus: *Cum ab infantia semper DEUM timuerit, & mandata ejus custodierit.* A pueritia Tobias timuit Deum, à juventute fortem, & generosum se exhibuit Tobias in DEI servitio: DEUM timens, mandata DEI observans, permanet in canam senectam. Non ergò fallit: bonus Juvenis optimus Vir. Eleazarus 2. Machab. c. 6. ad Tribunal deducitur, eique datur optio: ut aut comedat carnes porcinas, aut morte crudelissimâ pereat; quid Eleazarus? mortem crudelissimam mavult sustinere, quàm vel latum unguem à patriis legibus discedere: *Respondit citò dicens, pramitti se velle in infernum.* Ergò annorum senex jugulo præbet collum, ferro, & igni venerandam canitiem, & frigidam senectam holocaustum defert. Undè quæso annoso hoc viro, tantus Spiritus ac zelus, ardor & observantia in leges divinas? dicit Scriptura citato textu: *Cogitare cepit etatis ac senectutis sue canitiem, atque à puero optima conversationis actus.* Notate: à puero optima conversationis actus: à puero generosus, fortis animi, constans in fide, & patriis legibus, talis etiam annorum senex comprobatur.

Pars II.

(G)

CON-

## CONCEPTUS VI.

Sæpius S. Angeli DEI, ut formosi juvenes, teneræ ætatis adolescentes, apparuerunt; ita Tobiaë 5. scriptum legimus; *Invenit Juvenem splendidum*. Erat is S. Archangelus Raphaël. S. Marcus cap. 16. narrat de devotis mulieribus ad sepulchrum: *Invenerunt Juvenem sedentem, coopertum stola candida*. Quæ Angeli in forma juvenum apparent, cum tamen sex mille annos senes sint? respondeo: Angeli ab initio statim boni, DEUM amantes, DEUM colentes inventi sunt, sex mille, & amplius annis elapsis, adhuc boni, & optimi permanent, & continuant. Hinc in juvenili ætate quasi semper apparent Angeli, ad imitandum: Juvenis, qui bonus, angelicus fuerit, ab initio, a pueritia probatæ vitæ, mille annorum, non nisi bonus, probatissimæ actionum invenietur. Est hæc mens Josephi Mansi Tract. 6. c. 15. num. 15.

*Epilogus.*

Hortor ergo omnes verbis Ecclesiast. 30. *Filii tibi sunt, præcedunt te, & curva in pueritia. Bonus enim si fuerit superioris ætatis, sic erit & sequentis.*  
Amen.





# IN FESTO S. JOANNIS BAPTISTÆ.

## CONCIO TERTIA.

*Quis putas puer iste erit? Luc. e. 1.*

*Textus.*

Malus puer, & juvenis, pessimus erit vir, ac  
senex. *Thema.*

**S.** Joannes Evangelista mirabilem visionem se habuisse nar- *Exordium.*  
rat, Apoc. c. 6. *Ecce equus pallidus, & qui sedebat super*  
*eum, nomen illi Mors: Syrus legit; Ecce equus viridis, &*  
*qui sedebat super eum, nomen illi Diabolus.* Hai in cap.

6. Apocal. per hunc equum viridem, intelligit floridam juven-  
tutem, virescentem pueritiam. *Per colorem viridem adolescen-*  
*tia denotatur; hanc Diabolus, hostis humani generis, omnibus*  
*viribus adlaborat in malum, in pravas actiones, in pessimas con-*  
*suetudines, introducere, quasi certus; si homo à pueritia sese*  
*immergat vitiis, iisdem vitiis in canam senectutem fit laboratu-*  
*rus.* Ita facer textus: *Adolescens juxta viam suam, etiam cum*

*senuerit, non recedet ab eà.* Prov. 22. Clarissimè Job. cap. 20. *Textus Sacre*  
*Ossa ejus implebuntur vitiis adolescentie ejus, & cum eo in pul-* *Scriptura.*  
*vere dormient.* Huc faciunt adagia: *Urit maturè, quod vult*  
*urtica manere; Quod nova testa capit, inveterata sapit; Cur-*  
*vum se prabet, quod in uncum crescere debet:* Asserunt hoc

ipsum S. Patres: *Qui à primæva ætate Sathana est factus man-* *Patres.*  
*cipium, non valet effugere, nisi à valentiori potentia liber fa-*  
*ctus sit,* scribit Simon à Cassia in cap. 9. Marci. *Difficulter* *Simon à*  
*eradi-* *Cassia.*

(G) 2

*eradi-*

- S. Hieronymus*, eraditur, quod rudes animi inbiberunt, habet S. Hieronymus Pravitatum consuetudines ad mortem perdurant; tenent pravitates consuetudines, quem semel ceperint, atque quotidie duriores fiunt.
- S. Gregorius*, istunt, & non nisi cum peccatoris vita, finiuntur, docet S. Gregorius. Rarò videmus quem benè mori, qui malè vixerit, videtur adolescens, qui aetatis suæ flori confusus, sequitur peccatorum licentiam. Hugo Cardin. in Pl. 89. Sicut fructus non invenitur in arbore, in quo flos prius non apparuit, sic in senectute bona rem legitimum consequi non poterit, qui in adolescentia disciplina alicujus exercitatione non laboravit, docet S. Cyprianus de 12. Abus. Imploratà S. Spiritus gratià, desuper Conceptus dabo.

## CONCEPTUS I.

*Confirmatio*, Gratulabundi deferunt Apostoli Salvatori nostro: *Etià Dæmonia subsiciuntur nobis*; accidit nunc quendam Patrem filium suum à Dæmonio obsessum S. Apostolis attulisse, supplicat hanc adjectà, ab iniquo hospite liberare dignarentur; omnes diligentià, vim, & conatum, adhibent discipuli, ad destrinstra laborant, Dæmonium abigere, ex obsesso ejicere conantur, unde tristis Pater Magistrum Christum ipsemet accersit, conatum narrat: *Dixi Discipulis tuis ut ejicerent, & non potuerunt*. Marci c. 9. Dicit facer textus Matth. 10. *Coram duodecim Discipulis suis, dedit eis potestatem Spirituum immundorum, ut ejicerent eos*. Quomodo ergò hoc Dæmonium ejicere non valuerunt? obstaculum, impedimentum, impossibilitatem intelligere licet ex verbis Christi interrogantis: *Quomodo temporis est, ex quo ei hoc accidit? & ille ait: ab infantia, & frequenter eum in ignem, & in aquam misi, ut eum perderem*. Ab infantia, à primis annis, & à pueritia hic filius obsessus erat, & hoc erat obstaculum, & impedimentum, quo minus hic filius obsessus, gratià ordinarià, sed gratià extraordinarià, per ipsam Dei omnipotentiam curari potuerit. Dæmonium sunt pravitates

consuetudines, peccaminosi, ac pessimi mores, ab infantia, à puero, tenera aetate si talibus immersus, & imbutus fuerit, via ordinaria vix, ac difficulter, ab his male assuetis curabitur; per potentiam divinam solum corrigibilis videtur. Malitiam, ac scelera, quae puer didicit, vir ac senex practicabit. Huc faciunt verba Simonis à Cassia in cap. 9. Marci: *Qui à primæva aetate Sathane factus est mancipium, non valet effugere nisi à valentiori potentia liber factus sit.*

## CONCEPTUS II.

Stupendum est, quantis favoribus divina bonitas, populum Judæorum, in itinere ad terram promissam, ac electam, dignata sit. Regius Psalmista in compendio enarrat Psalmo 104. *Eduxit eos cum argento & auro, & non erat in tribubus eorum infirmus, expandit nubem in protectionem eorum, & ignem, ut luceret eis per noctem. Petierunt, & venit coturnix; & pane cæli saturavit eos; dirupit petram, & fluxerunt aqua, abierunt in siccis flumina &c. & eduxit populum suum in exultatione, & electos suos in letitia, & dedit illis regiones gentium, & labores populorum possederunt.* Mediis his in felicitatibus, in Ægyptum reverti cogitant filii Israël: *Revertamur in Ægyptum.* Suavissimo pane, cœlesti manna nutriti, allia, & cepæ, ac porri appetitum habent, *veniunt nobis in mentem cucumeres, & pepones, allia, & cepæ, & porri.* Numer. cap. 11. Manna erat cibus suavissimus, ac dulcissimus, allium, & cepæ, & porri, herbæ sunt foetidae, ac insipidae, naturæ resistentes, & tamen Judaicus populus, suavi pane, & edulio cœlesti, cum coturnicibus nutritus, præ his exquisitis dapibus, has foetidas herbas appetit ac desiderat; quæ hujus appetitûs causa? causam esse advertit S. Chryso- stomus hom. 7. in 1. ad Corinth. *Quia Judæi in Ægypto nati, educati, hinc Ægyptum appetunt præ patria, & terra illa electa, cucumeribus, peponibus, cepis & porris à puero, ab infantia nutriti sunt, hinc licet sapidissimo manna refecti, præ hoc foetentes herbas desiderant.* Ita subscribit Hugo Cardin. *Judæi repudiabant*

(G) 3

bant

*bant manna dulcissimum, quia nutriti erant de allio Ægypti.*  
 Et S. Chrysostomus modò citatus habet: *Judei cum manna haberent, allium querebant, & cum libertate fruerentur, res dabantur servitutis, & Ægyptum sæpe numero expetebant, propter consuetudinem, adeò violenta res. &c.* Fœtidus, & natus averfas illas herbas, allium, cepas & porrum, meritò fœtidissimis, ac malis moribus consuetudinibusque comparavero; si fœtidis, iniquis herbis, à puero quis innutritus fuerit, autim cere, sua vita, etiam senex appetet, desiderabit, edet, gustabit. Communiter enim malus puer, pessimus vir ac senex. Quis fuerit homo superioris ætatis, talis erit & sequentis.

### CONCEPTUS III.

Isaias cap. 19. inquit: *Et non erit Ægypto opus, quòd caput & caudam.* Mirabilis locutio: caput cum cauda connectit, caput cum collo, collum cum corpore, & sic descendit unum membrum cum altero in corpore humano connectimus, non verò immediatè caput cum cauda connectimus. Inspicimus: quid ergò mysterii detegere vult Propheta, quòd immediatè caput cum cauda connectat? *Et non erit Ægypto opus, quòd faciat caput & caudam.* Explico mysterium dicens: Caput est corporis initium, ac principium, cauda vero est finis; Caput ergò cum cauda, initium cum fine connectit. Propheta, indicaturus; quale initium, principium vite humane fuerit, talis erit & finis, & exitus. Initium, principium vite humanæ est pueritia, ætas prima, finis & exitus est senectus: Initium, caput, pueritia si fuerit corrupta, & pervertita, talis erit & cauda, finis, senectusque. Audiatur S. Cyrillus cap. 19. Isaiæ: *Nec enim egregia capta juveniliter aggressus, hoc enim est principium & caput; nec in optatissimum finem occurrent, quæ geruntur, hæc enim est cauda & finis.* Malus puer, pessimus vir,

## CONCEPTUS IV.

Hoc indicare voluit Isaias cap. 65. *Puer centum annorum morietur.* Si centum annorum, quomodo adhuc puer? Respondet S. Gregorius lib. 17. moral. c. 14. *Quia diu quidem vixit, sed etatis sue tempora vanitate consumpsit, puer est, quia adhuc mente parvulus est, serviens vitiis, sequens passiones suas.* Et Philo lib. de Abraham habet: *Eos, qui longam etatem sine probitate vixerunt, longevos pueros dici convenit, ut qui nunquam disciplinas attigerunt canicie dignas.* Optimè Favorinus de senectute ex mente Pithagoræ & Platonis: *Senectutem non esse juxta finem vitæ, quàm juxta principium benè beateque vivendi.* Et Seneca ep. 2. habet: *Eadem volumus senes, quæ volumus pueros.* Puer ergò malus, centum annorum senex, talis morietur. *Ossa ejus implebuntur vitiis adolescentiæ ejus, & cum eo in pulvere dormient.* Job. 20.

## CONCEPTUS V.

De filiis Heli jam viris & adultis narrat sacer textus 1. Regum cap. 2. quòd res pessimas agerent, in specie: *Detrahebant homines à Sacrificio Domini, dormiebant cum mulieribus, quæ observabant ad ostium tabernaculi.* Causalem tantæ malitiæ indicat Sacra Scriptura capite citato: *Erat ergò peccatum puerosum grande nimis coram Domino.* Filii Heli, ut pueri, jam pessimi erant, tales sunt, & permanent facti viri, & adulti; optimè Seneca: *Eadem volumus senes, quæ volumus pueros.* Nefanda refert facta sacer codex de Rege Manasse 3. Regum 33. *Fecit autem malum coram Domino juxta abominationes gentium, quas subvertit Dominus coram filiis Israel, instauravit excelsa, quæ demolitus fuerat Ezechias, Pater ejus, construxitque aras Baalaim, & fecit lucos, & adoravit omnem malitiam cæli, & coluit*

coluit eam. &c. Observabat somnia, sectabatur auguria, maleficis artibus inserviebat, habebat secum Magos, & Incantatore multaque mala operatus coram Domino, ut irritaret eum. Omnium horum malorum radicem indicat Scriptura, pessimum fuisse Manassis pueritiam, & juventutem: Duodecim erat annorum Manasses, cum regnare cepisset, & quinquaginta annis regnavit. Pernitiosa pueritia, pessimorum virorum nidus est.

*Epilogus.*

Hortor ergo omnes, quorum cura juvenus concredita est, verbis Eccles. cap. 30. qua memoria retinere studebunt: *Filius remissus, evadet præceptum. Lacta filium tuum, & parentem faciet, lude cum illo, & contristabit te, non corrides illi, non condoleas, & in novissimis obstupescunt dentes tui; non desis potestatem in juventute, & ne despicias cogitatus illius. Carceris cervicem ejus in juventute, & runde latera ejus, dum inopiam est, ne forte induret, & non credat tibi, & erit tibi dolor in senectute. Doce filium tuum, & operare in illo, ne in turpitudinem illius offendas.*

Amen.

